

ใบความรู้เรื่อง การอ่านทำนองเสนาะ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านทำนองเสนาะ (กาพย์ฉับ ๑๖)
รายวิชาภาษาไทย รหัส ท๒๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

การอ่านออกเสียงร้อยกรอง เป็นการอ่านที่มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลินซาบซึ้งในรสของคำประพันธ์ ซึ่งจะต้องอ่านอย่างมีจังหวะลีลา และท่วงทำนองตามลักษณะคำประพันธ์แต่ละชนิดการอ่านบทร้อยกรอง อ่านได้ ๒ แบบ ดังนี้

๑. **อ่านออกเสียงธรรมดา** เป็นการอ่านออกเสียงพูด ตามปกติเหมือนกับการอ่านร้อยแก้ว แต่มีจังหวะวรรคตอน

๒. **อ่านเป็นทำนองเสนาะ** เป็นการอ่านมีเสียงสูง เสียงต่ำ เสียงหนัก เสียงเบา เสียงยาว เสียงสั้น เป็นทำนองเหมือนเสียงดนตรี มีการเอื้อนเสียง เน้นสัมผัส ตามจังหวะ ลีลาและท่วงทำนองตามลักษณะบังคับของบทประพันธ์ให้ชัดเจน ใส่อารมณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน

แนวทางในการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

๑. ศึกษาลักษณะบังคับของคำประพันธ์ให้เข้าใจ เช่น การแบ่งจังหวะจำนวนคำสัมผัสเสียงวรรณยุกต์ เสียงหนักเบา

๒. อ่านให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์

๓. อ่านออกเสียง ร ล คำควบกล้ำ สระ และวรรณยุกต์ให้ชัดเจนถูกต้องตามหลักการสะกดคำ

๔. อ่านออกเสียงดังให้ผู้ฟังได้ยินทั่วถึง ไม่ดังหรือเบาจนเกินไป

๕. คำที่รับสัมผัสกันต้องอ่านเน้นเสียงให้ชัดเจน ถ้าเป็นสัมผัสนอกต้องทอดเสียงให้มีจังหวะยาวกว่า

ธรรมดา

ตัวอย่างกาพย์ฉับ ๑๖

ทำดีดีกว่าขอพร	ทำชั่วจะวอน
ให้เทวะช่วยบมิไหว	
ทำดีนิรทุกข์สุขใจ	ทำชั่วนั้นไซ้ไร
ไม่ข้าต้องตื่นดักแด	
ทำดีได้ดีแน่แท้	ทำชั่วมีวแก
เท่าใดไม่พ้นโทษา	
คืออยู่ผู้ใดนิินทา	ผลความอิจฉา
ก็กลับกระทบคนพาล	

(คำอวยพรและโอวาท - รัชกาลที่ ๖)

การอ่านทำนองเสนาะ การอ่านทำนองเสนาะ เป็นการอ่านออกเสียงอย่างไพเราะตามทำนองของบทร้อยกรอง ทำให้เกิดความสุขสนานเพลิดเพลินทั้งแก่ผู้ฟังและผู้อ่านเอง เกิดความซาบซึ้งในความหมายตามเนื้อหาและเข้าถึงรสและอารมณ์ของคำประพันธ์นั้น ๆ

ข้อควรคำนึงในการอ่านฝึกอ่านทำนองเสนาะ

การอ่านทำนองเสนาะเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายนั้นย่อมต้องอาศัยการฝึกฝนด้วยตนเองและการฝึกจากผู้ชำนาญเพื่อให้เกิดความชำนาญในที่สุดโดยมีข้อควรคำนึงดังนี้

๑. อ่านออกเสียงให้ถูกต้องตามอักขระวิธี
๒. อ่านให้มีจังหวะที่ถูกต้องตามลักษณะของคำประพันธ์แต่ละชนิด รู้จักการทอดเสียงและเอื้อนเสียงในช่วงที่เหมาะสม

๓. อ่านตามท่วงทำนองที่ได้มีการวางระเบียบแบบแผนไว้
๔. อ่านเสียงดังชัดเจน นุ่มนวลน่าฟัง เสียงไม่ค่อนหรือดังจนเกินไป
๕. เน้นเสียงให้เป็นไปตามความรู้สึกของบทประพันธ์ เช่น รัก โกรธ ยินดี ร่าเริงเบิกบาน หรือเศร้าสลดใจ โดยอ่านออกเสียงให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่องทีอ่าน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านทำนองเสนาะ

๑. ผู้ฟังเข้าถึงความงามของบทร้อยกรองที่อ่าน
๒. ผู้ฟังได้รับความไพเราะและเกิดความซาบซึ้งในเนื้อหา
๓. เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
๔. จดจำบทร้อยกรองได้รวดเร็วแม่นยำ
๕. ช่วยกล่อมเกล่าจิตใจให้เป็นคนอ่อนโยน
๖. ช่วยสืบทอดวัฒนธรรมในการอ่านทำนองเสนาะไว้เป็นมรดกของชาติ

บทอาขยาน

บทพากย์เอราวัณ

ภาพย์ฉบับ ๑๖

๑ อินทรชิตบิดเบือนกายิน ทรงคชเอราวัณ	เหมือนองค์อมรินทร์
๑ ช่างนิมิตฤทธิแรงแข็งขัน สี่สังข์สะอาดโอहार	เผือกผ่องผิวพรรณ
๑ สามสิบสามเศียรโสภา ตั้งเพชรรัตน์รูจี	เศียรหนึ่งเจ็ดงา
๑ งาหนึ่งเจ็ดโบกษรณี เจ็ดกออุบลบันดาล	สระหนึ่งย่อมมี
๑ กอหนึ่งเจ็ดดอกดวงมัลย์ มีกลีบได้เจ็ดกลีบผกา	ดอกหนึ่งแบ่งบาน
๑ กลีบหนึ่งมีเทพธิดา แน่นน้อยลำพานงพาล	เจ็ดองค์โสภา
๑ นางหนึ่งย่อมมีบริวาร ล้วนรูปนิรมิตมายา	อีกเจ็ดเขาวมัลย์
๑ จับระบำรำร่ายสายหา ทำที่ดังเทพอัปสร	ชำเลื่องหางตา
๑ มีวิมานแก้วงามบวร ตั้งเวไซยันต์อมรินทร์	ทุกเทศกฤษุช

(บทพากย์เอราวัณ – พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย)